

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. rugpjūčio 21 d. Nr. 21RE2-392 (AG2-275/13-2026)

Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Vilijos Astrauskienės ir Ingos Drąsutavičienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjo X. Y. įstatyminei atstovei X. X.,

2026 m. rugpjūčio 20 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y., atstovaujamo įstatyminės atstovės X. X., patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. STS-3138 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2026 m. liepos 24 d. rezoliucija priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y., atstovaujamo įstatyminės atstovės X. X., patikslintas skundas atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra), kuriuo prašoma:

1) panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. birželio 2 d. sprendimą Nr. STS-3138 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ (toliau – ir Sprendimas);

2) įpareigoti Agentūrą per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Patikslintame skunde nurodo, kad nesutinka su priimtu Sprendimu ir prašo pakartotinai įvertinti pareiškėjo individualios pagalbos poreikį (pastaba, individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį, toliau – ir kompensacijos poreikis) bei nustatyti pirmą arba antrą slaugos poreikio lygį. Prašymą grindžia išdėstytomis diagnozėmis bei nustatytu 35 balų pagalbos poreikiu (pastaba, Barthel indeksas – 35 balai).

Paaikškina, kad kasdieninėje veikloje pareiškėjas nėra savarankiškas ir jam reikalinga nuolatinė kito žmogaus pagalba beveik visose gyvenimo srityse. Nurodo, jog pareiškėjas vaikšto tik su lydinčiu asmeniu, nes dėl pusiausvyros sutrikimų gali nukristi ir susižaloti, todėl jį būtina prilaikyti. Taip pat jį reikia iškelti į transporto priemonę ir iškelti, o tai dėl jo svorio nėra lengva padaryti. Pareiškėjas taip pat negali savarankiškai nusiprausti ir atlikti asmens higieną. Vartoja vaistus nuo per mažos šlapimo pūslės bei reikalinga visiška suaugusiojo pagalba rengiantis. Paaikškina, jog pareiškėjui reikalinga pagalba valgant, negali savarankiškai naudotis tualetu – naudoja sauskelnes. Dėl intelekto

sąrašas“ (toliau – ir Kriterijų sąrašas) 18 punktu, kuris taikomas, kai asmeniui nustatytas vidutinis protinis atsilikimas (kodas pagal TLK-10-AM – F71) ir nustatė 30 balų bazinio funkcionavimo lygmenį. Remiantis turimais duomenimis, pareiškėjui nustatytas vidutinis protinis atsilikimas. 2026 m. sausio 27 d. atliktas intelekto vertinimas WISC-III metodika, bendras intelekto įvertinimas – (*duomenys neskelbtini*) – atitinka vidutinį protinį atsilikimą. Sveikatos būklė patvirtinta 2026 m. sausio 29 d. gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro konsultacijos duomenimis.

Atsižvelgdama į patikslintame skunde nurodytas aplinkybes, kaip ir skundžiamame Sprendime, atsakovė paaiškina, kad mažesnė bazinio funkcionalumo lygmens vertė nenustatyta, nes Siuntime į Agentūrą ir su juo pateiktuose dokumentuose nurodytos ligos sunkumo laipsnis ir jos sukeliama funkciniai sutrikimai neatitinka Kompensacijų poreikio aprašo Kriterijų sąrašo: 13 kriterijaus, kai bazinis funkcionavimo lygmuo vertinamas 20 balų, nes Elektroninėje sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (toliau – ir ESPBI IS) nėra duomenų apie pareiškėjui nustatytą sunkų įvairiapusį raidos sutrikimą (TLK-10-AM kodas (*duomenys neskelbtini*)). Remiantis 2026 m. sausio 29 d. vaikų ir paauglių psichiatro konsultacijos duomenimis, įvairiapusiems raidos sutrikimams būdingų bruožų vertinime CARS2-ST gautas įvertis 34 balai patenka į intervalą „lengvi – vidutiniai autizmo spektro sutrikimo simptomai“; 8 kriterijaus, kai bazinis funkcionavimo lygmuo vertinamas 20 balų, nes pareiškėjui nenustatyta hemiplegija ar paraplegija, ar kiti labai ryškūs judėjimo (motorikos) funkcijos sutrikimai ar nugaros smegenų pažeidimas (A, B pagal ASIA klasifikaciją), kadangi, remiantis kartu su 2026 m. balandžio 21 d. Agentūroje gautu skundu pateiktos 2026 m. kovo 9 d. vaikų neurologo konsultacijos duomenimis pareiškėjo raumenų jėga rankose 5 balai, kojose – 4 balai. Eina šlepsėdamas ir krypuodamas. Objektivos būklės aprašymas nepatvirtina galūnių (*duomenys neskelbtini*) (pagal Lovetto skalę – 0 balų). Taip pat papildomai pažymi, kad ligos sunkumo laipsnis ir jos sukeliama funkciniai sutrikimai neatitinka Kompensacijų poreikio aprašo 3 priedo Specialių individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio nustatymo kriterijų sąrašo 4 punkto, nes pareiškėjui nenustatytas sunkus arba gilus protinis atsilikimas, pagal TLK-10-AM žymimų kodais (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*).

Dėl Individualios pagalbos poreikio klausimyno (toliau – ir Klausimynas) pildymo paaiškina Klausimyno pildymo metu gautų rezultatų vertinimo ir taikymo vertinant asmens kompensacijos poreikį teisinį reglamentavimą bei nurodo, jog, nagrinėjamu atveju, Agentūros Šiaulių III teritorinio skyriaus 2026 m. kovo 31 d. užpildyto Klausimyno balų suma – 109. Vadovaujantis Kompensacijų poreikio aprašo 25.3 papunkčiu, Klausimynas kompensacijos poreikiui nustatyti pakartotinai nebuvo pildytas, nes nekilo abejonių dėl užpildyto Klausimyno. Paaiškina, kad vadovaujantis Kompensacijų poreikio aprašo 31.3. papunkčiu, kai Klausimyno balų suma yra 73-111 balų, ji prilyginama koeficientui 0,9. Pritaikius minėtą asmens savarankiškumo koeficientą nustatyta 27 balų suma (30 balų x 0,9). Vadovaujantis Kompensacijų poreikio aprašo 33.3 papunkčiu, kai kompensacijos poreikis yra įvertintas 27 balais, asmeniui nustatomas trečio lygio kompensacijos poreikis.

Agentūra atsiliepime pažymi, kad vadovaujantis Kompensacijų poreikio aprašo 8 punktu, asmuo kompensacijos poreikiui nustatyti siunčiamas tik po to, kai yra išnaudotos visos galimos gydymo ir (ar) reabilitacijos priemonės ir išlieka organizmo funkcijų sutrikimų, t. y. asmenį gydantis gydytojas, nustatęs diagnozę ir atsižvelgęs į tai, kad po taikyto gydymo ir (ar) medicininės reabilitacijos išlieka organizmo funkcijų sutrikimų, kurie yra patvirtinti instrumentiniais, klinikiniais laboratoriniais ir (ar) kitais tyrimais, parengia ir įteikia asmeniui, be kita ko, asmens prašymą dėl siuntimo į Agentūrą, užpildytą siuntimą į Agentūrą, medicininių tyrimų išrašus, pavirtinančius ligos sunkumą ir diagnozę ir kt. Atsižvelgdama į patikslintame skunde išdėstytas aplinkybes atsakovė pažymi, kad sąvokos „sveikatos būklės lygis“ ir „kompensacijos poreikio lygis“ yra susijusios, tačiau nėra ir negali būti tapačios, o Agentūra vertina ne sveikatos lygį, o kompensacijos poreikio lygį, kuriam esminę įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų išlikę funkciniai organizmo sutrikimai, dėl kurių masto yra parenkamas Kompensacijų poreikio aprašo punktas, pagal kurį nustatomas didesnis ar mažesnis kompensacijos poreikio lygis. Paaiškina, jog esant tai pačiai diagnozuotai ligai, kompensacijos poreikio lygis gali ir didėti, ir mažėti, nes kompensacijos poreikio lygis nustatomas įvertinus ne tik medicininius kriterijus, bet ir asmens individualios pagalbos poreikį,

Nurodo, kad skundžiamame Sprendime taip pat paaiškinta, kad pagal galiojančią Kompensacijų poreikio aprašą Agentūra kompensacijos poreikį nustato ne vertindama asmeniui reikalingų priežiūros valandų skaičių per parą, bet kompleksiskai įvertindama asmens bazinį funkcionavimo lygmenį ir individualios pagalbos poreikį, išreikštą balais. Minėtame apraše įtvirtinta vertinimo metodika numato, kad, nustatant kompensacijos poreikio lygį, pildomas Klausimynas, o jo pagrindu surinkti balai dauginami iš savarankiškumo koeficiento. Taip apskaičiuojamas galutinis balų skaičius, pagal kurį nustatomas konkretus kompensacijos poreikio lygis. Kadangi nei bazinio funkcionavimo lygmens vertinimo kriterijai (Kompensacijų poreikio aprašo 1 priedas), nei specialieji kriterijai (Kompensacijų poreikio aprašo 3 priedas) nenumato asmens priežiūros poreikio vertinimo pagal reikalingų priežiūros valandų skaičių per parą, pareiškėjo atstovės argumentas, kad pareiškėjui būtina nuolatinė priežiūra visą parą, savaime nesudaro teisinio pagrindo panaikinti skundžiamą Sprendimą. Toks argumentas galėtų būti teisiškai reikšmingas tik tuo atveju, jei asmens sveikatos būklė ir savarankiškumo vertinimo rezultatai atitiktų Kompensacijų poreikio aprašo 1 priede nustatytus I arba II kompensacijos poreikio lygio kriterijus. Nagrinėjamu atveju tokių aplinkybių nenustatyta.

Agentūros atstovas posėdyje nedalyvavo. Apie posėdžio vietą ir laiką atsakovei pranešta tinkamai, Komisijai pateiktame atsiliepime išreiškė prašymą būtų nagrinėti atsakovės atstovui nedalyvaujant. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 6 dalimi, byla išnagrinėta Agentūros atstovui nedalyvaujant.

Byloje kilo ginčas dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. STS-3138 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

2026 m. kovo 27 d. pareiškėjas per įstatymine atstovę prašymu nustatyti neįgalumo lygį (vaikams iki 18 metų) (Agentūroje registruotas 2026 m. kovo 27 d., reg. Nr. DNS-27532, toliau – ir Prašymas) kreipėsi į Agentūrą, be kita ko, prašydamas nustatyti individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį.

Agentūros Šiaulių III teritoriniame skyriuje užpildytas Individualios pagalbos poreikio klausimynas (minėta, toliau – ir Klausimynas), kurio balų suma – 109 balai.

Agentūros Plungės teritorinis skyrius 2026 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. STS-3191 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“, vadovaudamasis Kompensacijų poreikio aprašo 33.3 papunkčiu, pareiškėjui nustatė III lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį nuo 2026 m. kovo 27 d. iki 2034 m. liepos 28 d. Šis sprendimas priimtas 2026 m. balandžio 7 d. Kompensacijų poreikio vertinimo akto Nr. SP–1879 pagrindu.

Nesutikdamas su Agentūros Plungės teritorinio skyriaus sprendimu, pareiškėjas, atstovaujamas įstatyminės atstovės mamos, Agentūros direktoriui 2026 m. balandžio 10 d. pateikė skundą (toliau – ir Skundas), kuriuo prašė peržiūrėti priimtą sprendimą bei nustatyti I arba II lygio individualios slaugos poreikį, nes nustatytas lygis neatitinka pareiškėjo realios sveikatos būklės, funkcinio nesavarankiškumo ir nuolatinės slaugos poreikio (pareiškėjui nustatytas sunkus neįgalumo lygis). Nurodė, kad pareiškėjas (vaikas) yra visiškai priklausomas nuo kito asmens pagalbos visose kasdienio gyvenimo srityse, jam reikalinga nuolatinė priežiūra 24 valandas per parą. Nurodė diagnozuotas ligas ir pažymėjo, kad pareiškėjo sveikatos būklė yra įgimta, sutrikimai nustatyti nuo kūdikystės, o dėl įgimtų neurologinių ir raidos sutrikimų nuo ankstyvosios vaikystės yra visiškai nesavarankiškas ir jam nuolat reikalinga slauga bei priežiūra, ką įrodo ir Klausimyno balai.

Skunde paaiškino, kad pareiškėjas negali savarankiškai apsirengti, atlikti asmens higienos veiksmų, naudotis tualetu ar pasirūpinti kasdieniais poreikiais. Visi higienos veiksmai atliekami su suaugusiojo pagalba, naudojamos sauskelnės dėl šlapimo ir išmatų nelaikymo. Dėl judėjimo sutrikimų reikalinga fizinė pagalba judant ir nuolatinė priežiūra siekiant išvengti traumų, nes vaikas vaikšto ribotai, greitai pavargsta, dėl nestabilumo ir pusiausvyros sutrikimų būtina nuolatinė suaugusiojo kontrolė. Savarankiškai naudotis judėjimo priemonėmis negali. Nurodo, kad maitinimas galimas tik su pagalba, maistas turi būti paruošiamas, susmulkinamas, atvėsintas ir paduodamas, nes dėl sveikatos būklės kyla užspringimo ir nusiplikymo rizika. Taip pat pareiškėjas pats nenusiprausia, maudymosi metu būtina fizinė pagalba ir prilaikymas, kad nepaslystų ir nesusižalotų. Dėl intelekto ir raidos sutrikimų nesupranta pavojingų situacijų ir negali būti paliktas vienas. Būtina nuolatinė slauga ir priežiūra (pateikta priežiūros detalizacija), todėl nustatytas III lygio kompensacijos poreikis neatitinka realaus slaugos masto.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius 2026 m. birželio 2 d. priėmė sprendimą Nr. STS-3138 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ (minėta, toliau – ir Sprendimas), kuriuo nusprendė nekeisti Agentūros Plungės teritorinio skyriaus 2026 m. balandžio 7 d. priimto sprendimo Nr. STS-3191, kuriuo nustatytas III lygio individualios pagalbos kompensacijos poreikis iki asmeniui sukaks 18 metų.

Skundžiamame Sprendime nurodyta, jog vadovaujantis Kompensacijų poreikio aprašo 27 punktu, vertinant bazinio funkcionavimo lygmenį, taikyta diagnozė F71.0, kuri numato mažiausią skaitinę vertę balais, atitinkanti Kompensacijų poreikio aprašo I priedo Bazinio funkcionavimo lygmens nustatymo kriterijų sąrašą (minėta, toliau – ir Kriterijų sąrašas) 18 punktą. Vidutinis protinis atsilikimas (kodas pagal TLK-10-AM – (*duomenys neskkelbtini*)) punktą, nes dėl ligos pagal TLK-10-AM kodą (*duomenys neskkelbtini*), asmeniui nustatytas (*duomenys neskkelbtini*). 2026 m. sausio 27 d. atliktas intelekto vertinimas WISC-III metodika, bendras intelekto įvertinimas – (*duomenys neskkelbtini*) – atitinka (*duomenys neskkelbtini*). Sveikatos būklė patvirtinta 2026 m. sausio 29 d. gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro konsultacijos duomenimis. Mažesnė bazinio funkcionavimo lygmens vertė nenustatyta, nes mediciniais dokumentais nepatvirtinta, kad nustatytas:

- (*duomenys neskkelbtini*) (kodas pagal TLK-10-AM: (*duomenys neskkelbtini*)). ESPBI IS nėra duomenų apie nustatytą sunkų įvairiapusį raidos sutrikimą. Remiantis 2026 m. sausio 29 d. vaikų ir paauglių psichiatro konsultacijos duomenimis, įvairiapusiams raidos sutrikimams būdingų bruožų vertinime CARS2-ST gautas įvertis 34 balai patenka į intervalą „lengvi – vidutiniai autizmo spektro sutrikimo simptomai“ ir tai neatitinka Kriterijų sąrašo 13 punkto reikalavimų;

- (*duomenys neskkelbtini*) (A, B pagal ASIA klasifikaciją). Vadovaujantis kartu su skundu pateiktos 2026 m. kovo 9 d. vaikų neurologo konsultacijos duomenimis, jėga rankose – 5 balai, kojose – 4 balai. Eina šlepsėdamas ir krypuodamas ir tai neatitinka Kriterijų sąrašo 8 punkto reikalavimų;

Sprendime nurodyta, kad dėl asmeniui diagnozuotų organizmo funkcinių sutrikimų Specialių individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio nustatymo kriterijų sąrašo (Kompensacijų poreikio aprašo 3 priedas) 4 punktas (taikomas, kai asmeniui diagnozuotas sunkus arba gilus protinis atsilikimas (žymimas kodais pagal TLK-10-AM (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*)), kurį taikant nustatomas pirmo lygio individualios pagalbos kompensacijos poreikis, negali būti taikomas, kadangi patvirtintas vidutinis protinis atsilikimas, kiti elgesio sutrikimai, kodas pagal TLK-10-AM (*duomenys neskelbtini*). Sveikatos būklė patvirtinta 2026 m. sausio 29 d. gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro konsultacijos duomenimis. Vadovaujantis išdėstytu, nurodytas Bazinio funkcionavimo lygmens balas: 30, kurį padauginus iš individualios kompensacijos poreikio koeficiento – 0.9, vadovaujantis Kompensacijų poreikio aprašo 33 punktu, gautas balų skaičius individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikiui nustatyti – 27 balai (-ų). Kompensacijų poreikio aprašo 33.3. papunkčio pagrindu, pareiškėjui nustatytas III lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis nuo 2026 m. kovo 27 d. iki 2034 m. liepos 28 d. Sprendimas priimtas Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. birželio 2 d. Kompensacijų poreikio vertinimo akto Nr. SP–2088 pagrindu.

Dėl Skundo argumentų dėl priežiūros valandų skaičiaus, Sprendime pažymėta, kad pagal galiojantį Kompensacijų poreikio aprašą, Agentūra nustato kompensacijos poreikį ne vertindama asmeniui reikalingų priežiūros valandų skaičių per parą, o kompleksiskai vertindama asmens bazinį funkcionavimo lygmenį ir individualios pagalbos poreikį balais. Paašikintas kompensacijos poreikio apskaičiavimas ir nurodyta, jog kadangi nei Kriterijų sąrašas (1 priedas), nei specialieji kriterijai (3 priedas) nenumato valandinio priežiūros poreikio vertinimo, argumentas dėl 24 valandų nuolatinės priežiūros poreikio savaime nesudaro teisinio pagrindo keisti sprendimą, jei asmens sveikatos būklė ir savarankiškumo vertinimo balai neatitinka I ar II lygiui nustatytų kriterijų.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas (ginčui aktuali redakcija, galiojusi Prašymo teikimo metu, toliau – ir ASNTAPI), Individualios pagalbos teikimo, lengvojo automobilio ar jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijų poreikių nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 (ginčui aktuali redakcija, galiojusi Prašymo teikimo metu, minėta, toliau – Kompensacijų poreikio aprašas), ir kiti teisės aktai.

Pareiškėjas, nesutikdamas su Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus, atlikusio pakartotinį pareiškėjo individualios pagalbos teikimo išlaidos kompensacijos poreikio vertinimą, priimtu Sprendimu, pateikė patikslintą skundą Komisijai, kuriame nurodė, jog Agentūra neatsižvelgė į pareiškėjo realią sveikatos būklę, reikalaujančią nuolatinės priežiūros.

Komisija, vertindama patikslinto skundo argumentus, pirmiausia pažymi, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) yra išaiškinęs, kad administraciniai teismai (šiuo atveju, Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Agentūra atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentingas patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, priimant ginčijamą sprendimą, ar buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., LVAT 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019). Teismas (šiuo atveju, Komisija) turi pareigą taip pat patikrinti, ar konkreti išvada padaryta pagrindžiant teisingai nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, ar įrodinėjimo dalyką sudaranti informacija gauta pakankamų ir tinkamų įrodymų pagrindu (šiuo aspektu žr., pvz., LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. liepos 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-71-463/2023). Be kita ko, tokios institucijos aktas turi atitikti Viešojo administravimo įstatymo reikalavimus (VAI), keliamus individualaus administracinio akto turiniui (žr. pvz., LVAT 2017 m. gegužės 16 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-635-146/2017).

VAI 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam

sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai (LVAT 2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3014-968/2021). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022 ir kt.). LVAT savo praktikoje taip pat yra nurodęs, jog VAI 10 straipsnio 5 dalyje individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (pvz., LVAT 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai, išaiškinti visas klausimui spręsti reikšmingas aplinkybes, išklausti asmenis, kurių atžvilgiu yra priimami administraciniai sprendimai (pvz., LVAT 2019 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5184-575/2019), taip pat užtikrinti, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (žr., pvz., LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2012 m. spalio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012; 2013 m. kovo 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-708/2013; išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-816/2014; 2018 m. rugsėjo 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-5129-415/2018).

Sprendžiant dėl Sprendimo teisėtumo, pirmiausia išaiškinama, kad pagal ASNTAPI 15 straipsnio 1 dalies 6 punkto e papunktį, sprendimus dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino priima Agentūra ir (ar) jos struktūriniai padaliniai.

Asmeniui, kuriam dėl riboto savarankiškumo reikalinga kito asmens pagalba ir (ar) slauga, gali būti nustatomas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis (ASNTAPI 20 straipsnio 1 dalis). Šis poreikis, nustatomas ASNTAPI 20 straipsnio 3 dalyje nurodytiems laikotarpiams.

ASNTAPI 20 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad asmeniui gali būti nustatomi tokie individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio lygiai: 1) pirmas lygis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl ilgalaikio ir (ar) negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, dėl kurios asmuo yra visiškai nesavarankiškas, negeba orientuotis ir (ar) judėti, ir jam reikalinga nuolatinė kito asmens pagalba ir (ar) slauga; 2) antras lygis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl ilgalaikio ir (ar) negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, dėl kurios asmuo turi didelių savarankiškumo, galimybės orientuotis ir (ar) judėti sunkumų, dėl kurių jam reikalinga kito asmens pagalba ir (ar) slauga nuo 6 iki 10 valandų per parą; 3) trečias lygis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl ilgalaikio ir (ar) negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, dėl kurios asmuo turi vidutinių savarankiškumo ir dalyvavimo visuomeniniame gyvenime sunkumų, dėl kurių jam reikalinga kito asmens pagalba nuo 4 iki 6 valandų per parą; 4) ketvirtas lygis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl ilgalaikio ir (ar) negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, dėl kurios asmuo turi nedidelių savarankiškumo ir dalyvavimo visuomeniniame gyvenime sunkumų, dėl kurių jam reikalinga kito asmens pagalba ne ilgiau kaip 4 valandas per parą. Individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio nustatymo kriterijus ir tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru. <...> (ASNTAPI 20 straipsnio 5 dalis).

Tokia tvarka nustatyta Kompensacijų poreikio apraše, kurio 16 punkte nustatyta, jog individualios pagalbos kompensacijos poreikis nustatomas kompleksiskai vertinant asmens bazinį funkcionavimo lygmenį ir individualios pagalbos poreikį, išskyrus atvejus, nurodytus Kompensacijų poreikių aprašo IV skyriuje (Specialūs individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio nustatymo atvejai). Nustatant individualios pagalbos kompensacijos poreikį, pildomas Agentūros direktoriaus patvirtintos formos Kompensacijų poreikio vertinimo aktas. Taip pat pildomas Klausimynas (<...> pagal vertinamo asmens amžių, kai kompensacijos poreikis vertinamas asmenims nuo 4 metų iki pilnametystės <...>), pagal kurį įvertinamas asmens individualios pagalbos poreikis įvairiose asmens gyvenimo srityse bei aplinkos veiksnių įtaka asmens savarankiškumui ir nustatomas individualios pagalbos poreikio mastas balais <...> (Kompensacijų poreikių aprašo 18.2.1 papunktis). Klausimynas individualios pagalbos kompensacijos poreikiui nustatyti nepildomas, jei atliekamas pakartotinis asmens individualios pagalbos kompensacijos poreikio vertinimas ir, įvertinus medicininius dokumentais patvirtintus asmens funkcinius sutrikimus, nekyla abejonių dėl Agentūros

teritorinio skyriaus <...> darbuotojo užpildyto klausimyno. Tokiu atveju, nustatant individualios pagalbos kompensacijos poreikį, taikomi Agentūros teritorinio skyriaus <...> darbuotojo paskutinio individualios pagalbos kompensacijos poreikio vertinimo metu užpildytame klausimyne nurodyti balai (Kompensacijų poreikio aprašo 25.3 papunktis).

Kompensacijų poreikio aprašo 27 punkte numatyta, kad jei asmens sveikatos būklė atitinka daugiau nei vieną bazinį funkcionavimo lygmens kriterijų, nurodytą Kriterijų sąrašė (1 priedas), vertinama pagal kriterijų, kuris numato mažesnę balų skaitinę vertę. Nustatant 7–17 metų asmenims individualios pagalbos kompensacijos poreikį, užpildytame klausimyne nurodytų balų suma prilyginama asmens savarankiškumo koeficientams: 136–148 balai – koeficientas 0,7; 112–135 balai – koeficientas 0,8; 73–111 balų – koeficientas 0,9; 39–72 balai – koeficientas 1,0; 8–38 balai – koeficientas 1,1; 0–7 balai – koeficientas 1,2 (Kompensacijų poreikio aprašo 31 punktas). Nustatant individualios pagalbos kompensacijos poreikį, bazinio funkcionavimo lygmens kriterijui priskirtas balas dauginamas iš individualios kompensacijos poreikio koeficiento ir gautas balų skaičius prilyginamas individualios kompensacijos poreikio lygiui pagal Kompensacijų poreikio aprašo 33.1–33.4 papunkčiuose nurodytus balus.

Kompensacijų poreikio aprašo 51 punkte ir 53.1 papunktyje numatyta, jog Agentūros teritorinių skyrių sprendimai dėl kompensacijos poreikio gali būti skundžiami Agentūros direktoriui, kurio įgaliotas valstybės tarnautojas atlieka pakartotinį kompensacijos poreikio vertinimą Kompensacijų poreikio aprašo III skyriuje nustatyta tvarka, kurio taisyklės taikomos kompensacijų poreikį vertinant teritoriniame skyriuje. Pakartotinis kompensacijos poreikio vertinimas Kompensacijų poreikio aprašo 53.1 papunktyje nurodytu atveju atliekamas remiantis tik tais dokumentais ir (ar) informacija, kuri Agentūrai buvo pateikta arba Agentūros turėjo būti surinkta priimant skundžiamą sprendimą (Kompensacijų poreikių aprašo 54 punktas).

Nagrinėjamu atveju, kaip minėta, Sprendimų kontrolės skyrius, skundžiamu Sprendimu nusprendė nekeisti Agentūros Plungės teritorinio skyriaus 2026 m. balandžio 7 d. priimto sprendimo Nr. STS-3191, kuriuo pareiškėjui nustatytas III lygio individualios pagalbos kompensacijos poreikis iki asmeniui sukaks 18 metų.

Komisija, vertindama byloje surinktus medicininius duomenis, pateiktus šalių argumentus, sutinka su pareiškėjo atstovės argumentais, jog Sprendime padarytos išvados neatitinka visapusiško asmens individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio. Ši išvada grindžiama tuo aspektu, jog Sprendime nurodyta, kad Kriterijų sąrašo 8 punktas, kuris taikomas kai asmeniui nustatyta hemiplegija ar paraplegija, ar kiti labai ryškūs judėjimo (motorikos) funkcijos sutrikimai ar nugaros smegenų pažeidimas (A, B pagal ASIA klasifikaciją), pareiškėjo atveju netaikytinas, nes 2026 m. kovo 9 d. vaikų neurologo konsultacijos duomenimis, jėga rankose – 5 balai, kojose – 4 balai. Eina šlepsėdamas ir krypuodamas ir tai neatitinka Kriterijų sąrašo 8 punkto reikalavimų.

Komisija, vertindama medicininių dokumentų visumą, pirmiausia pažymi, jog pareiškėjui diagnozuota liga pagal TLK-10-AM kodą (*duomenys neskelbtini*). Formaliai ši diagnozė atitinka Kriterijų sąrašo 8 punkto dispoziciją, tačiau atsižvelgiant į tai, kad pagal Kompensacijų tvarkos aprašo 16 punktą, jog individualios pagalbos kompensacijos poreikis nustatomas kompleksiskai vertinant asmens bazinį funkcionavimo lygmenį ir individualios pagalbos poreikį, atsakovei kilo pareiga įvertinti ir pagrįsti, ar ligos sukelti pareiškėjo funkciniai sutrikimai yra labai ryškūs, dėl kurių asmeniui reikalingas didelis kompensacijos poreikis.

Iš byloje esančių duomenų: Siuntimo, 2026 m. kovo 9 d. vaikų neurologo konsultacijos išvados, 2026 m. vasario 19 d. fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo išvados, matyti, jog pareiškėjas turi eisenos (motorikos) sutrikimų: „eiseną netaisyklingą, čiurnos krypta į vidų. Eina šlepsėdamas ir krypuodamas. <...> Didelis raiščių laisvumas. <...> Genu valgum apie 10 cm. Pėdose ryški valgus deformacija, ryškėja krūvio metu. Pėdos plokščios. Barthel indeksas (*duomenys neskelbtini*) b.“. Šie požymiai indikuoja, jog atsakovės padaryta išvada, kad pareiškėjas neturi labai ryškių judėjimo (motorikos) funkcijos sutrikimų yra abejotina, nes atsakovė vertinime pasirinko tik du aspektus: kojų raumenų jėgos įvertinimo 4 balais kriterijų ir tai, kad pareiškėjas vaikšto šlepsėdamas ir krypuodamas. Dėl kojų raumenų jėgos įvertinimo Komisija atkreipia dėmesį, kad šis įvertinimas negali būti savarankiškas ir esminis ryškų judėjimo (motorikos) funkcijos sutrikimą

paneigiantis veiksnys, kadangi 2026 m. vasario 19 d. fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo išvados būklės įvertinime objektyviai nurodyta kojų raumenų jėga *apie 4 balus*, o pats vertinimas apsunkintas, nes pareiškėjas supranta ne visus paliepiamus. Tai reiškia, kad kojų raumenų jėgos balai (*apie 4 balus*) negali savaime paneigti tiek pareiškėjui nustatytos (*duomenys neskelbtini*), tiek dėl jos atsiradusių labai ryškių judėjimo funkcijos sutrikimų, kurie fiksuoti medicininiuose dokumentuose, t. y. fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo išvadoje, taip pat šeimos gydytojo Siuntime, kuriuose nurodyta: „eiseną apsunkina, netaisyklinga, susipina kojos, neišlaiko pusiausvyros, sunku vaikščioti.

Be to, medicininiuose dokumentuose fiksuotas pareiškėjo Barthel indekso dydis – (*duomenys neskelbtini*) balai, reiškiantis didelį asmens nesavarankiškumą, tačiau Sprendime šis individualios pagalbos poreikį pagrindžiantis įvertinimas nebuvo analizuotas ir dėl jo nepasisakyta visiškai.

Atsižvelgiant į tai, sprendžiama, jog Agentūra nepagrindė Sprendime padarytos išvados dėl Kriterijų sąrašo 8 punkto kriterijaus netaikymo, kadangi neįvertino visų medicininiuose dokumentuose nurodytų judėjimo sutrikimų pagrindžiančių duomenų bei jų įtakos pareiškėjo savarankiškumui. Šių išvadų pagrindu sprendžiama, kad Sprendimas negali būti vertinamas kaip tinkamai motyvuotas ir pagrįstas bei priimtas visapusiškai įvertinus visas pareiškėjo kompensacijos poreikio įvertinimui reikšmingas aplinkybes. Todėl ginčo Sprendimas naikinamas kaip neatitinkantis Kompensacijų tvarkos aprašo 16 punkte nurodyto kompleksinio, ne selektyvaus, vertinimo reikalavimo bei VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje nurodytų administracinio sprendimo pagrįstumo ir motyvuotumo reikalavimų.

Tenkinus pareiškėjo patikslintame skunde nurodytą reikalavimą dėl Sprendimo panaikinimo, tenkinimas ir išvestinis patikslinto skundo reikalavimas, kuriuo prašoma įpareigoti Agentūrą per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Dėl bylos medžiagos pripažinimo nevieša

Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša, todėl pagal įstatymo analogiją vadovaujamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialių kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, atsižvelgdama į atsakovės prašymą, visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsniu, Administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjo X. Y. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. STS-3138 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus tenkinti.

Panaikinti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. birželio 2 d. sprendimą Nr. STS-3138 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“.

Įpareigoti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos iš naujo išnagrinėti pareiškėjo skundą ir pakartotinai atlikti pareiškėjo individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio vertinimą bei priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Inga Drąsutavičienė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Vilija Astrauskienė